

Mesebarlang (Aggtelek).

Írta: Sötér István, a szegedi kegyesrendi gimnázium tanulója.
A MTSz 1929. évi irodalmi pályázatán I. díjjal jutalmazott mű.

A miskolci aszfaltról szürkén pislogtak felénk a kis esőcseppek, mikor elindultunk, de kinn az országúton aranyoskék, ébredő horizontot pillantottunk meg.

Egymás után maradoztak el a kis falvak, azután jött a rengeteg, az ős természet, ahol egy emberrel se találkoztunk többé. Néha meg kellett állni. Az árokpartok magasak voltak és derékig ért a fűjük. A levegőben leszálló harmatfátyol tündöklött, a magas hegyhátak bujzöld növényzete nedvesen esillogott. Mindenütt harmat és ébredés, tiszta kék ég. A hegyoldalak sorfalat állnak az út mellett, melyet fehér szalagként vonszolunk magunk után.

Sietünk a Mesebarlang felé. Virágzó bokrok, virágzó gyümölcsfák álmai símogatták meg az autóbust, mely magába szippantotta a mezők és árkok nyers tavaszi illatát. Különös út vezet a Mesebarlangba. Mint díszesen berendezett szoba előkelő perzsaszőnyegei hevernek itt a sokszínű rétek... Végtelen szerpentinutak és erős kapaszkodások a soha fel nem száradó harmatfátyolon. A magas bokrok közül ellátni az össze-vissza hajigált hegyoldalakra, melyek zöld ruhában zuhannak le a virágillatos mezők mélységébe. Az út veresszín homokú és lueskos. Magányos lovak legelik a bokrokat, a tar mező közepén, disznók fürödnek egy pocsolyában. Ember sehol.

Oly különösök e képek. Széles, kápráztató lapokon villannak elénk pillanatokra, hiába nyújtjuk feléjük karjainkat, továtűnnek a Semmibe. Egyik a másikat kergeti. Mesebarlang jókedvű herege kergeti őket elénk, bedobálja lelkünk ruhatárába, azután tovaragad mindent... A visszaemlékezésnél épúgy kiesik belőlük a perspektíva, mint az álomképből, az alakok egymás tetejére állnak, a hegyek merészen a rétekre ugranak, levegő nincs bennük. Hasonlatosak a japán lakk munkák képeihez. Mikor lepihenünk a tűz mellé, egy irtásos erdő alján, azt gondoljuk, hogy lehúnyt szemmel tettük meg az egész utat, pedig csak Mesebarlang heregének előszobájában csatagoltunk. Az ő illatszerét szíttuk, az ő mennyezetét bámultuk, mely a déli órákban úgy világít, mint a képeslapok égboltjainak nyomdafestékkétsége.

* * *

A lépcsők lueskosak, mintha örökös zápor szakadna rájuk. Aztán alacsony barlangboltozat következik, alattunk a *Styx* duruzsol és sötétben rohan bele a barlangi Alvilág ismeretlen borzalmaiba. Szemgolyóink kíváncsian szikráznak a gyertyafényben. Várjuk a Mesebarlang első megnyilvánulásait.

Magnéziumfény szikrázik fel és a gót oszlopoktól tartott boltozat alatt az út mentén felfehérlik egy mosolygó, hótiszta, karesú cseppkőoszlop. A *Barlang Őre*. Mint idegen világok idelibbent, pehelykönnyű sóhajtsa áll e szótlán habléány a rávicsorgó sötétség, a titokzatosan kopogó mézesepek kapujában.

Azután rövid, felkiáltásszerű magnéziumfáklyák lobbannak fel. A *Barlang* kigyújtja gyémántjait és szorongó, kéjes nyögéssel igyekszik minden porcikáját teleszívni, átítatni a régóta várt völlegénnyel a *Fénnyel*. A cseppkőmezők szélén reszkető barna virágok, magas oszlopokra felkúszó vizeszöld folyondárok, az acélkék, sápadtan esüngő barlangibolyák, mind a Fényt szomjazzák és veszettül kapnak feléje. Mikor gyertyáinkkal egy-egy barlangrészlet felé közelgünk, az alaktalanul összedobált árnyak közt lázas türelmetlenség honol, hogy egyszerre szórják sötétségre kárhoztatott szépségüket a fénycsóva elé. Szinte halljuk a rengő, kalapáló szívveréseket, melyek annak a

kimagasló eseppkőnyulványnak a mellét döngetik. S mikor felvillan a magnézium, előttünk áll *Árpád Sátra*, a zuhogó drapériák, foszforeszkáló selymek, oromrojtok ezertűző pompájában. Az előtte álló alakok hívogatva intenek felénk, hogy behatoljunk a Sátor sötét nyílásán, ahol napkeleti titkok, napkeleti gyönyörök tárulnak majd ki előttünk.

Máshol szemrehányó jajkiáltásként, nagy rengő harangbongásként hat a fülünkbe a cseppkőmellek szívdobogása. S templomi szószékek, orgonák, kórusok, oltárok, Mária szobrok, gót szörnyetegek pompája burjánzik fel szemünk előtt.

Felkapaszkodunk a *Gellérthegyre* és izgalommal várakozunk. A gyertyák sápadtan világítanak, nem látjuk, csak megérezzük az Ismeretlen nagyszerűségét. Sápadt kontúrokban rajzolódik elénk valami, talán Széphajjú Álomherceg, Mesebarlang ura. Valami ráfekszik a mellünkre. Hosszas babrálás után kigyúl a magnézium-szalag. Mintha túlvilági virágkelyhekből nőttek volna ki, zöldes, kékes, szürkés, halványrózsaszín, sárga vágytól izzó szirmok, fényreflexek rohannak a mennyezet felé. Összeölelkeznek, felénk hullanak, marékra fogott csokrokat alkotnak és felkeskenyednek a sötét magasságba. Ez a *Csillagvizsgáló*. 32 méter magas büszke testén galériák, erkélyek, szoborcsoportok, kémlelő ablakok álomszerű díszét hordozza és belekémlel a levegőbe. S mialatt színorgiájukat ülik rajta a rátapadó gyémántesepek, mialatt ezer pompát hirdet a rásimuló gyöngyházfényű burok, a Csillagvizsgáló a magasba tekint, a sötét boltozatra és esillagot, holdat kutat. Fényt keres, kis égi aranyszögeket, éppen úgy, mint a Mesebarlang többi lakói. De nem talál. Hiába nézi sóvárogva a fekete cseppköveket, melyek feléje szórják gyémántkoszorújukat. Öneki csillagok kellenek és céltalanul tartja minden pompáját az áthághatatlan Semmi felé.

Mint sok emberélet.

* * *

Széles korlát mögül tekintünk le a mélységbe. Ez Plutó birodalma, a *Pokol*, a dantei Inferno. A magnéziumfáklya fénye egy bukott angyal szomorúságával hull bele a vigasztalatlan sötétbe, hol egymás hegyén, hátán, oldalt dülve, elfeküdve, behorpadva, kapaszkodva, esúszva-mászva, az Alvilág szörnyű mitológiája tolong. Nekik nem kell a Fény, ők elátkozottak, a sötétben észre sem venni őket. Lábukat mosdatják az *Acheronban* és jéghideg, zöld színnel viesorognak vissza a villanylámpák rémülettől kitágult szemébe.

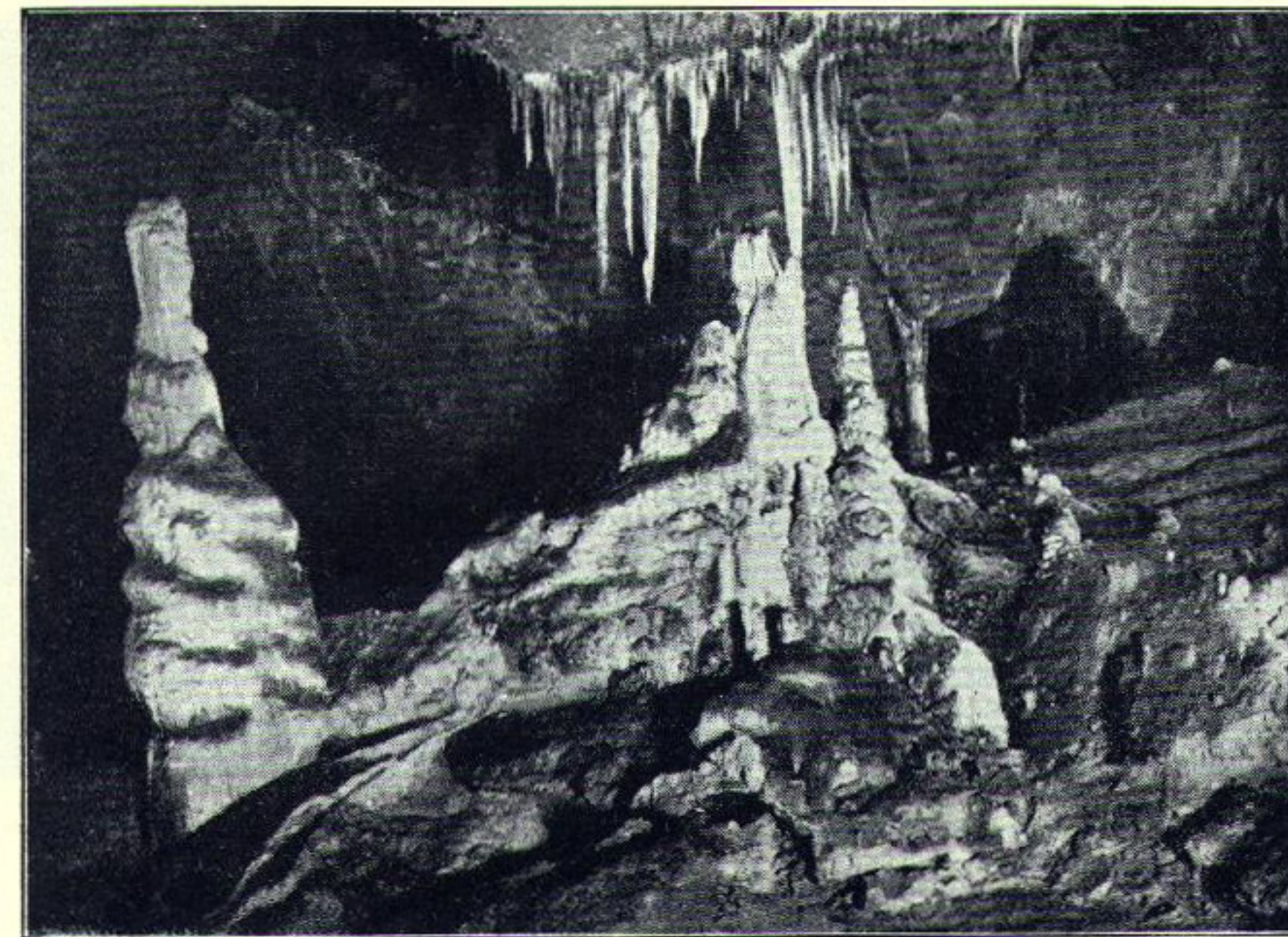
Továbbmegyünk és bőkezűen szórjuk a fényt a szomjas cseppköveknek. *Ganimédesz kútja* megkínál szép antik edényével. A fellobbanó fényenél kitárt szárnyú sasokat és barnatűzű turulokat látunk felröppenésre készen. Mint ősi dae, ősi akarás mered ránk *Árpád sisakja*, melyre szeszélyes domborműveket vonnak az acélszínű vonalak.

Gyengéden duruzsol alattunk a *Styx*. Széphajjú Álomherceg mögénk lopódzik és esíntalankodni kezd velünk. Először vizet fröcsköl ránk a lassan elapadó patakából, majd rácsal a fehér homokpartra és jót kacag egy oszlop mögött, mikor bokáig süppedünk. Megrántja köpenyünket, ráfúj gyertyáinkra, gánesot vet és mikor meredekre érünk, mikor tíz körmünkkel kapaszkodunk a gerezdes cseppkövekbe, meglök és beloocsant a Styxbe.

Majd beül a széles, díszítésekkel megrakott *Trónterembe* és ránk ordít, míg a hosszú, fényörényes hernyó el nem kanyarodik egy kongó folyosón.

* * *

Hosszú, magas boltozatos folyosón haladunk. A homályból néha ránk kéklik egy fáradtan lecsüngő cseppkőújj, mellettünk pedig, mint esendes

A „Pisai ferdetoronny“.

Dörner Károly és Meyer Tibor felv.

tó feketélik a Styx. Majd erős zúgás tölti meg a levegőt. Egy szomjas cseppkő-ajak szürcsöli fel a patakot. Sziklalépcsőn fehér alak ül és gondolkozva nézi a tajtékot, mely a víz felszínén lebeg, mint habkönnyű prém.

Tovább megyünk, de már fáradtan, sárosan. A *Libanon* cseppkövei karcsún szöknek a magasba, mint keleti cédrusfák. Egy lenn hagyott gyertya árván világít a sziklapárkányon és könyörögve nyújtogatja felénk vékony kis lángszívét, mert érzi, hogy rövidesen ráborul a Semmi, a Halál.

Niagara... Fehér, világoskék esodája a Mesebarlangnak. Mint egy kibontott, legendás tündérhajzat símogatja végig a sziklát e szépen, kristályosan csillogó folyam, szálai egybegabalyodnak, szétfoszlanak és esendes lemondással zuhognak le a mélybe, Mesebarlang ismeretlen sziklatitkaiba.

Mint vízió, esodaszép álom ringatódzik elénk a *Lócsei fehérasszony*. Kék haja széjjel terül, teste beleyész a Niagara megfagyott sávjaiba. Ő szemérmes, nem kap a Fény után, mint cseppkőtársai, hanem valami szemrehányó szégyenkezést, valami esodálkozó meglepetést muzsikál felénk egész lényé, amint ráhull a fényzuhatag. Szinte eloszlan készűl, mint odafújt cigarettafüst, azután ismét visszasüllyed örömteli bágyadtságába és magára húzza a Sötétség puha, meleg kámzsáját.

Mint esodálatos virág feslik még néhányszor színekbe Mesebarlang szépsége és széjjeldobálja utolsó fény sugarait, melyek kéken, barnán, hőszerűen esnek a környező sziklafalakra.

Azután kezd fárasztó lenni a gyaloglás, észrevesszük, hogy a levegő nyírkos és a cseppkőesodák közül, melyeket a Sötétség szült, a szabadba vágyunk, melyet a Nap teremtett meg.

Mint egy királyi ékszer halvány drágaköve ragyog felénk a kijárat. Fenn vagyunk a levegőn, melyet a lehulló Nap sugarai fűtenek langyosra. A fák aranybarnák, a fűszálak mint boldog rokonok üdvözölnek bennünket.

S észre se vesszük, hogy Mesebarlang örökre bezáródott mögöttünk.